

Spoločenskovedný ústav Slovenskej akadémie vied
v Košiciach

S p r á v a

o činnosti Spoločenskovedného ústavu SAV v Košiciach
v roku 1979

Predkladá: doc. PhDr. J. Briškár, CSc.   Január 1980
riaditeľ SVÚ SAV

S p r á v a

o činnosti Spoločenskovedného ústavu SAV v roku 1979.

Úvod

Rok 1979 ako predposledný rok 6. päťročnice, päťročnice, v ktorej Spoločenskovedný ústav SAV vznikol, bol pre ústav kľúčovým z hľadiska vytvorenia predpokladov pre splnenie vytýčených úloh. Pokiaľ ide o konkrétny obsah týchto úloh, akčný plán SVÚ SAV na rok 1979 vychádzal z reálnych možností pracoviska. Zvýšená pozornosť bola venovaná kádrovému budovaniu ústavu, ako aj odbornému rastu pracovníkov. Analýza dosiahnutých výsledkov je prevedená podľa jednotlivých úsekov činnosti.

I. Plnenie záverov XV. zjazdu a ďalších straníckych a vládnych uznesení, dotýkajúcich sa práce v oblasti spoločenských vied.

V rámci 6. 5RP ťažisko vedeckovýskumnej práce ^{oddelenie histórie} (SVÚ SAV) spočívalo na riešení ústavných úloh. V tematickom zameraní týchto úloh boli zohľadnené požiadavky a závery XV. zjazdu KSČ a zjazdu KSS, rovnako, ako aj úlohy, vytýčené v Jednotnom programe spoločenských vied po XV. zjazde KSČ. V tejto súvislosti hlavný dôraz bol kladený na komplexný prístup pri skúmaní problémov, tímový charakter práce a rozvíjanie interdisciplinárneho výskumu. Toto úsilie bolo v súlade so zásadami, obsiahnutými v dokumente "Program spoločenskovedného výskumu v SAV v 6. päťročnici a hlavné smery zvyšovania jeho efektívnosti", ktorý prerokovalo a schválilo Predsedníctvo ÚV KSS na svojom zasadnutí dňa 21.12.1976.

II. Plnenie plánu výskumných úloh a výsledky vedeckovýskumnej činnosti

a/ V roku 1979 pracovníci SVÚ SAV riešili 3 úlohy ŠPZV a 15 čiastkových úloh dvoch ústavných úloh SVÚ SAV. Úlohy vedeckovýskumného

plánu boli plnené nasledovne:

úlohy ŠPZV:

1. úloha č. VIII-4-2/3 "Štúdie k dejinám východného Slovenska; Hospodárske a sociálne zmeny východného Slovenska v rokoch socialistickej výstavby".

Riešiteľom úlohy bol Doc. PhDr. J. Briškár, CSc. Študoval k skúmanej problematike literatúru a sústreďoval materiál k spracovaniu štúdie. Prieběžne pracoval na téme: "Socialistické premeny východného Slovenska". Ostatné čiastkové etapy sú splnené.

2. úloha č. VIII-4-8/1a "Tradičná ľudová kultúra na Slovensku - ľudová strava".

Riešiteľom úlohy je PhDr. M. Markuš, CSc. Študoval prieběžne literatúru k výskumnej problematike a k metodológii. Uskutočnil plánované terénne výskumy národnostne zmiešaných lokalít /stredné a východné Slovensko/ a spracoval výsledky výskumov pre centrum EASu.

Z výskumnej problematiky spracoval tieto štúdie:

1. Vývoj a súčasný stav lazov - kopaníc na Slovensku. Zb. Tanya falu. Mezöváros, zv. 4, Szolnok, 1979, 21 s.

2. Die vormaligen Zänfender Hammerschmiede und Fuhrmänner. Internationales handwerkschichliges. Zb. zo sympózia, Budapest, Veszprém, 1979, 49 s.

3. Úlohy a problémy národopisného výskumu enkláv. Zadané: Répáshuta, Materiály z kompletného etnografického výskumu zahraničných Slovákov".

4. Stav bádania národopisných výskumov na Slovensku. Zadané do zborníka Kiskörös, 1979.

5. Význam tradičného podomového obchodu v kultúre karpatských národov. Zadané do zb. Répáshuta, 1979.

6. Výskum procesu zmien ľudovej kultúry na Slovensku. Zadané do zb. Kiskörös, 1979.

7. Metodika zberu národopisného materiálu v dvojjazyčnej oblasti. Odovzdané pre zb. Répáshuta, 1979.

3. úloha VIII-4-8/1a "Tradičná ľudová kultúra na Slovensku - Hont".

Riešiteľom úlohy bol PhDr. M. Mázkuš, CSc. Realizoval plánované terénne výskumy v oblasti Hontu a výsledky spracoval pre koordinačné pracovisko - NÚ SAV v Bratislave.

Z výskumnej problematiky spracoval tieto príspevky:

1. Ila Bálint a Gemer., Obzor Gemera, Rimavská Sobota, 1979, 10s.

2. Ortutay Gyula 1910 - 1980. Národopisné aktuality, 1979, 4s.

Ústavné úlohy.

A. Štúdium procesov rozvoja a zblížovania národov a národností v období socialistickej výstavby.

1. úloha I/A "Národnostná otázka v slovenskej buržoáznej politike 1945-1971".

Riešiteľom úlohy bol Doc. PhDr. J. Briškár, CSc. V roku 1979 pracoval na publikácii "Východné Slovensko v politike nekomunistických strán v rokoch 1945-48". Hlavná pozornosť bola sústredená na rozpracovanie plánov v oblasti výskumu národnostných vzťahov v rámci prípravy plánu na 7. päťročnicu.

2. úloha I/B "Rozvoj socialistickej kultúry národností na Slovensku".

Riešiteľkou úlohy bola PhDr. M. Kračúnová. Študovala k výskumnej problematike literatúru podľa plánu práce, uskutočnila orientačný výskum v ŠOKA Košice a v ŠOKA Brzotíne, študovala fondy k výskumnej téme, roky 1945 - 1948. Vyexcerpovala Vsl. Pravdu roč. 1948-49 v ŠVK Košice a Šafárikov kraj 1945-50. Z výskumnej problematiky spracovala dis -

kusný príspevok "O niektorých problémoch výskumu kultúr národností" na sympóziu k národnostnej otázke a diskusný príspevok na seminár k 30. výročiu IX. zjazdu KSČ. Rozvoj maďarskej národnosti v ČSSR".

3. čiastková úloha I/C "Otázky národností v dokumentoch straníckych a štátnych orgánov"

Riešiteľom úlohy bol J. Bobák. Ukončil archívny výskum v ŠOBA Košice, ŠOKA Michalovce, ŠSÚA Bratislava, A ÚML ÚV KSČ Bratislava, preštudoval dobovú tlač k výskumnej problematike v ŠVK Košice a Prešov.

Z výskumnej problematiky spracoval:

- záverečnú správu z výskumu na tému "Otázky národností /maďarskej/ v dokumentoch straníckych a štátnych orgánov
- diskusný príspevok "Ukrajinská a maďarská otázka po oslobodení" na seminár k 30. výročiu zjazdu KSČ
- diskusný príspevok "K niektorým otázkam realizácie Dohody o výmene obyvateľstva" na sympóziu k národnostnej otázke

4. čiastková úloha I/D "Národnostná otázka v politike nekomunistických strán 1945-1948"

Riešiteľom úlohy bol Š. Šutaj. Uskutočnil archívny výskum v ŠSÚA Bratislava, ŠOBA Košice, ŠOKA Michalovce, ŠOKA Sečovce, MUK Svidník, Vsl. múzeum, preštudoval tlač k výskumnej problematike /16 titulov/ roky 1944-48.

Z výskumnej problematiky spracoval:

- diskusný príspevok "Nacionalizmus v politike DS a jej politickej emigrácie" na sympóziu k národnostnej otázke
- diskusný príspevok na seminár k 30. výročiu IX. zjazdu KSČ "Stranícko-politická štruktúra po Februári 1948"

- vedecký článok pre VI SVÚ SAV "Otázka riešenia vzťahov Čechov a Slovákov v politike Strany slobody v rokoch 1946-48"

- výberovú bibliografiu k národnostnej otázke za roky 1975-78

VI č. 1, 1979, 2 str. VI SVÚ SAV

5. čiastková úloha I/E "Odraz buržoázných revizionistických a protisocialistických koncepcií v národnostnej otázke v období krízových rokov"

Riešiteľkou úlohy bola M. Baníková. Priebežne študovala k výskumnej problematike literatúru. Ukončila plánovaný výskum tlače v ŠVK v Košiciach /11 titulov, roky 1960-71/.

Z výskumnej problematiky spracovala:

- diskusný príspevok na sympóziu k národnostnej otázke "Nacionalizmus ako jeden z prejavov revizionizmu"

6. čiastková úloha I/F "Interetnické vzťahy v ľudovej kultúre na hornej Ciroche"

Riešiteľom úlohy mal byť M. Šípka. Úloha vzhľadom na odchod menovaného z pracoviska bola zrušená.

7. čiastková úloha I/G "Národnostná otázka v politike slovenskej politickej emigrácie a na stránkach emigrantskej tlače"

Riešiteľom úlohy mal byť J. Brada. Úloha sa nerealizovala, pretože riešiteľ nastúpil po prezenčnej vojenskej službe na iné pracovisko.

8. čiastková úloha I/H "Súčasný interetnické vzťahy na východnom Slovensku"

Riešiteľ dr. K. Duzsa. V rámci riešenia úlohy bol realizovaný pred-

výskum a jeho výsledky boli spracované V. Mihalovom do záverečnej správy.

9. čiastková úloha I/CH "Sociálno-psychologické aspekty interetnických vzťahov na východnom Slovensku"

Riešiteľkou bola A. Zel'ová. Spracovala projekt výskumnej témy "Hustota národnostného osídlenia v súvislosti s niektorými sociálnopsychologickými charakteristikami interetnických vzťahov". Projekt bol zoponovaný. Vzhľadom na to, že riešiteľka v druhom polroku 1979 bola na materskej dovolenke, realizácia ďalších úloh je plánovaná na rok 1980.

Z výskumnej problematiky spracovala:

Správu o výskume dr. V. Špetuchovej "Národnostné stereotypy u stredoškolskej mládeže v Košiciach", pre VI SVÚ SAV č.1, 15 str.

10. čiastková úloha I/I "Špecifiká voľby vzorov, ideálu a obrazu seba stredoškolskej mládeže - študentov gymnázií s vyučovacím jazykom slovenským, maďarským a ukrajinským"

Riešiteľom úlohy bol dr. J. Výrost. Spracoval projekt výskumnej úlohy, upravil ho po zoponovaní v zmysle pripomienok oponentov a uskutočnil všetky prípravné práce pre realizáciu zberu empirických údajov.

Publikované výsledky výskumu:

1. Problémy pozorovateľnosti výsledkov výskumov fluktuácie a možnosti využitia univerzálne konštruovaných postojových stupníc. /v spoluautorstve/ Zadané do časopisu Syntéza, 8 str.
2. Psychologické problémy sociálnoprofesionálnej adaptácie učňovskej mládeže v robotníckych profesiách. Zadané do pripravovaného zborníka z konferencie SOR.

3. K otázkam diferenciácie významu psychologických pojmov. Psychológ v ČSSR, 1979, č.4, 15 str.
  4. Stupnica postojov k náboženstvu. Zadané do: Psychodiagnostika, 1979, 33 str.
  5. Porovnanie niektorých techník na meranie postojov. Zadané do časopisu Studia psychologica, 15 str.
  6. Špecifiká voľby vzorov, ideálu a obrazu seba stredoškolskej mládeže v závislosti od národnej príslušnosti. Správy UEP SAV 1979, 2 str.
  7. Stupnica na meranie postojov k ASR, jej validita a možnosti aplikácie. Zborník zo ~~seminára~~ seminára INORGA, Košice, 1979, 7 str.
11. čiastková úloha I/J "Profil svetonázorových, politických a morálnych postojov mládeže vo východoslovenskom kraji"

Riešiteľom úlohy bol dr. L. Kita. Spracoval projekt výskumu a po zoponovaní ho upravil v zmysle pripomienok. V mesiacoch november a december prebiehal zber empirických údajov, ktorý bol ukončený koncom decembra 1979. Spracoval tieto príspevky:

1. Psychologické problémy sociálnoprofesionálnej adaptácie učňovskej mládeže v robotníckych profesiách./v spoluautorstve/
12. čiastková úloha I/K "Štúdie procesov kooperácie v národnostne zmiešaných pracovných kolektívoch vo vybraných priemyselnych oblastiach Slovenska"

Riešiteľmi úloh sú J. Hromý a M. Molnárová.

Vzhľadom na to, že ide o novoprijatých pracovníkov, všetky čiastkové úlohy sú termínované na rok 1980. V rámci riešenia výskumnej úlohy študovali literatúru k téme a začali pracovať na projektoch výskumnej úlohy.

čiastková úloha I/L "Interetnické vzťahy v ľudovej kultúre na vých.
Slovensku - ľudová strava, bilingvizmu"

Dr. M. Markuš, CSc. sa čiastočne podieľal na riešení ústavnej úlohy "Štúdium procesov rozvoja a zblížovania národov a národností v období socialistickej výstavby". Realizoval terénne výskumy/60 dní/ národnostne zmiešaných lokalít východného Slávnska - Zemplín, Šariš, sledoval súčasný stav interetnických vzťahov v ľudovej kultúre, procesy bilingvizmu atď.

Spracoval štúdie:

1. Výsledky národopisných výskumov vzťahu národov a národností v ČSSR. Zadané pre VI SVÚ SAV, 11 str.
2. K otázkam národopisných výskumov vzťahu národov a národností v Československu, VI SVÚ SAV č.2, 1979, 14 str.
3. Súčasný stav národopisných výskumov vzťahu národov a národností vo východnej a strednej Európe, VI SVÚ SAV č.1, 1979, 13 str.
4. Národopisná bibliografia etnografického výskumu ukrajinského etnika v maďarskej literatúre 19.a20. stor. - zostavenie: Naukovij zbirnik, MUK Svidník, 1979, 40 str.
5. Národopisná bibliografia interetnických vzťahov - zostavenie, ŠVK Prešov, 1979, 15 str.

V. Paukovič

Zoponoval projekt predvýskumu vypracovaný dr. K. Duszom "Interetnické vzťahy na východnom Slovensku", spracoval teoreticko-metodologické východiská a témy pre ďalšie sociologické výskumy národnostnej otázky, a v súčasnosti pracuje na projekte výskumu, objektívne a subjektívne podmienky determinujúce národné povedomie a interetnické zblížovanie slovenskej, maďarskej a ukrajinskej mládeže žijúcej v národnostne zmiešaných oblastiach Slovenska.

B. Štúdium procesov sociálneho rozvoja mládeže a jej začleňovanie do života a práce socialistickej spoločnosti

1. čiastková úloha II/A "Špecifika formovania robotníckej triedy na východnom Slovensku"

Riešiteľom úlohy bol doc. E. Gibarti, CSc. Plánované čiastkové etapy výskumnej úlohy neboli splnené v súvislosti s jeho odchodom z pracoviska.

Spracoval I. kapitolu plánovanej monografie "Problematika záujmov v marxisticko-leninskej teórii a spoločenskej praxi", spracoval štúdie:

1. K marxistickému poňatiu potrieb a záujmov
2. O vzťahu ľudských potrieb a záujmov
3. K otázkam vymedzenia robotníckej triedy /Cena Literárneho fondu 1979/ Sociológia č.1, 1979

2. čiastková úloha II/B "Sociálno-politická aktivita robotníkov v období výstavby rozvinutej socialistickej spoločnosti"

Riešiteľom úlohy bol A. Tomko. V rámci riešenej úlohy realizoval predvýskum a výskum v 12 podnikoch Východoslovenského kraja, ukončil logicko-formálnu kontrolu dotazníkov a triednik.

Spracoval vedecký článok:

1. K niektorým otázkam spoločensko-politickej aktivity, neprijaté do tlače.

3. čiastková úloha II/C "Robotnícka mládež - jej aspirácie a hodnotové orientácie"

Riešiteľkou úlohy bola J. Čechová. Realizovala predvýskum a výskum k problematike hodnotových orientácií cigánskej mládeže. Bola ukončená formálno-logická kontrola dotazníkov, spracovaný triednik a súčasne prebieha strojové spracovanie empirického materiálu. Spracovala vedecký článok "Teoretické východiská k výskumu hodnotovej orientácie cigánskej učňovskej mládeže v Košiciach, VI SVÚ SAV č.2, 1979, 6 str.

4. čiastková úloha II/D "Sociálno-politická aktivita mladých robotníčov"

Riešiteľkou úlohy bola Z. Buocová. Preštudovala literatúru a materiál k výskumnej problematike.

Spracovala príspevok pre VI "O niektorých aspektoch postavenia žien v ZVL Prešov - štúdiá nebola publikovaná.

Napísala aj štúdiu: Spoločensko politická aktivita mladých robotníčov - odovzdaná v Bratislave na UFaS, ako súčasť aspirantskej skúšky.

5. čiastková úloha II/E "Robotnícka mládež a jej sociálnopolitická aktivita"

Riešiteľom úlohy bol J. Petruňa. Rozpracoval teoreticko-metodologické východiská projektu výskumnej úlohy, okrem toho spracoval rigoróznú prácu na tému "Otázky vzťahu kybernetiky a pedagogiky, ktorá je v oponentskom pokračovaní.

Spracoval štúdiu "K niektorým tendenciám súčasnej vedy", prijaté do tlače - pre Filozofiu č.4, 1980, 17 str.

6. čiastková úloha II/F "Socializácia a životné plány učňovskej a robotníckej mládeže"

Riešiteľom úlohy bol dr. J. Bubelíni. Plánované čiastkové výskumné

úlohy neboli splnené v súvislosti s jeho odchodom z pracoviska.

Z výskumnej problematiky spracoval:

Príspevok pre VI "K východiskám sociologickej a sociálnopsychologickej koncepcie socializácie ", VI SVÚ SAV č.2, 1979, 22 str.

7. čiastková úloha II/G "Sociálno-psychologické aspekty rozvoja pracovných skupín a kolektívov mládeže"

Riešiteľkou úlohy bola dr. E. Schnitzerová. V I. polroku došlo po dohode s riaditeľom ústavu k úprave individuálneho plánu práce. Spracovala projekt výskumu a po zoponovaní ho upravila v zmysle pripomienok opentov. V mesiaci decembri bol realizovaný predvýskum k téme.

Z výskumnej problematiky spracovala pre publikovanie:

1. K teórii skupín a kolektívov v buržoáznej a marxistickej sociálnej psychológii, VI SVÚ SAV 1979, č.1
2. Niektoré sociálnopsychologické aspekty vedeckých tímov a kolektívov vedeckých pracovníkov, VI SVÚ SAV, ~~č.20~~
3. Psychologické problémy sociálnoprofesionálnej adaptácie učňovskej mládeže v robotníckych profesiách /v spoluautorstve/
Zadané do pripravovaného zborníka z konferencie SOR.
8. čiastková úloha II/H "Hodnotové orientácie učňovskej cigánskej mládeže"

Riešiteľkou úlohy bola E. Špinerová. Vypracovala projekt výskumu a po zoponovaní ho upravila v zmysle pripomienok oponentov.

Realizoval zber empirických údajov a spracovala teoretickú časť záverečnej správy z výskumu.

Z výskumnej problematiky spracovala:

- príspevok pre VI "Teoretické východiská hodnotovej orientácie cigánskej a necigánskej učňovskej mládeže.
- vedecký článok, "Niektoré výsledky z výskumu hodnotovej orientácie cigánskej a necigánskej učňovskej mládeže", VI SVÚ SAV č.2, 1979,

7 str.

9. čiastková úloha - téma II/CH "Budovateľská aktivita mládeže"

Riešiteľom úlohy bol M. Gajdoš.

Študoval priebežne literatúru k výskumnej úlohe, vyexcerpoval 1 ročník Východoslovenskej Pravdy /1945/ a Smenu roč. 1960-61. Preštudoval materiály z konferencie k 10. výročiu Širokorozchodnej trate.

b/ Stručná informácia o kontrole plnenia plánu, vrátane výsledkov priebežných oponentúr úloh ŠPZV a ústavných úloh:

Plnenie plánu vedeckovýskumných úloh bolo pravidelne sledované na ústavných radách, gremiálnach poradách a na poradách oddelení ústavu. Pravidelne boli hodnotení jednotliví pracovníci a riešené problémy plnenia vedeckovýskumných úloh. Dvakrát - v júni a novembri 1979 boli gremiálnej porade riaditeľa predložené správy o plnení plánu vedeckovýskumných úloh a návrh na opatrenia po polročnej kontrole. Dvakrát bolo predmetom rokovania ^{členštyl schôdzu 20.ROK} plnenie plánu výskumných úloh a pravidelne sa touto problematikou zaoberal aj ZV ROH.

Plány vedeckovýskumných úloh oddelení, projekty ústavných úloh a čiastkových úloh boli oponované interne i externe na ÚML ÚV KSS, na

ÚEP^{SAV} na príslušných katedrách PdF a FF UPJŠ. Upravené v zmysle pripomienok boli prerokované na riadiacom kolektíve 7. témy JPSV po XV. zjazde KSC a tematické členenie výskumných úloh bolo prerokované v P SAV v súvislosti so spracovaním plánov Ľa 7. päťročnicu.

Pravidelne boli oponované všetky čiastkové výsledky - články, štúdie, recenzie, správy, rigorózne práce, príspevky do VI SVÚ SAV, diskusné príspevky a referáty pracovníkov, s ktorými aktívne vystúpili.

c/ Zdôvodnenie neplnenia úloh.

Návrh opatrení na úpravu.

1. úloha II/A - E. Gibarti, CSc.

Neboli realizované tieto čiastkové etapy:

- štúdium materiálov v archíve Vsl. KV KSS
- analýza a syntéza podkladových materiálov
- zber empirického materiálu

Riešiteľ úlohy odišiel v júni z pracoviska.

2. úloha I/G - J. Brađa.

Úloha nebola realizovaná. Riešiteľ nastúpil po vojenskej prezenčnej službe na iné pracovisko.

3. úloha II/C - J. Čechová

Neboli realizované tieto úlohy:

- spracovanie výsledkov výskumu
- správa z výskumu
- spracovanie rigoróznej práce

Empirický materiál nebol spracovaný, čo bolo spôsobené technickými

možnosťami výpočtového strediska.

4. úloha II/D - Z. Buocová

Z plánovaných úloh na rok 1979 neboli realizované:

- čiastková úloha č.1 - zber štatistického materiálu z výskumov, ktoré boli realizované k spoločensko-politickej aktivite
- do konca roka 1979 mal byť spracovaný I. variant kandidátskej práce. Vzhľadom na to, že riešiteľka do júna 1979 pracovala na rigoróznej práci a pripravovala sa na skúšku z ašpirantského mi-
nima, nastal posun termínov.

5. úloha II/F - dr. J. Bubelíni

Nerealizoval úlohy:

- uskutočnenie predvýskumu
- spracovanie výsledkov predvýskumu
- realizácia výskumu

Úlohy neboli realizované v súvislosti s odchodom z pracoviska.

6. úloha II/G - dr. E. Schnitzerová

Nerealizovali sa tieto čiastkové etapy:

- uskutočnenie predvýskumu
- spracovanie výsledkov predvýskumu
- realizácia výskumu

Pri kontrole plnenia plánu vedeckovýskumných úloh SVÚ SAV v júni 1979 bola zistená kolízia medzi ústavným plánom vedeckovýskumných úloh a osobným plánom dr. Schnitzerovej. Po prerokovaní boli upravené termíny.

7. úloha č. II/H - E. Špinerová

Nebola realizovaná 1 čiastková etapa

- spracovanie výsledkov výskumu

Viď zdôvodnenie úlohy II/C.

8. úloha č. II/CH - M. Gajdoš

Neboli realizované tieto úlohy:

- ukončenie archívneho výskumu ku HUKO

- ukončenie archívneho výskumu ku Širokorozhodnej

V súvislosti so vstupom riešiteľa do aspirantúry a po upresnení ~~kan~~ témy kandidátskej práce bol upresnený vedeckovýskumný plán. Štúdium materiálov k Širokorozhodnej sa presúva na rok 1980.

9. úloha I/B - dr. M. Kračunová

Nebol ukončený v plnej miere archívny výskum, čo bolo spôsobené nezaslaním materiálu k štúdiu. Plánovaný archívny výskum sa ukončí v januári 1980.

10. úloha I/F - M. Šípka

Úloha bola zrušená.

Celkove rozbor neplnenia jednotlivých úloh poukázal na to, že toto bolo spôsobené dvoma príčinami: kádrovým pohybom na jednej strane a do istej miery aj neskúsenosťou v plánovaní /neboli brané do úvahy napr. kapacitné možnosti výpočtových stredísk, časové nároky ktoré vyžaduje organizačné zabezpečenie výskumu./ Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam úpravy vedeckého plánu boli v prípadoch, ktorých sa to týkalo, uskutočnené už v priebehu roku. Napriek tomu je možné konštatovať, že existujú reálne podmienky pre splnenie úloh plánovaných v rámci 6. päťročného plánu.

III. Uplatnenie výsledkov vedeckej práce

e/ prehľad služieb a expertíz:

Expertízy:

oddelenie histórie

1. Doc.PhDr.J.Briškár, CSc.:

- posudzoval 3 scenáre expozícií; posudzoval 2 publikácie pre ÚML; posudzoval 2 publikácie pre Vsl. vydavateľstvo; posudzoval 4 diplomové práce; posudzoval 1 rigoróznu prácu; posudzoval 1 kandidátsku prácu; posudzoval 6 štúdií; pracoval ako člen redakčnej rady pre dejiny hutníctva a železiarstva v ČSSR /za VSŽ Košice/

2. PhDr.Markuš, CSc.:

- lektorizoval 4 kandidátske práce; lektorizoval 1 výskumný projekt a správu z výskumu; lektorizoval 1 diplomovú prácu; lektorizoval 1 monografiu; lektorizoval 20 štúdií a materiálov pre Etnografický kabinet FF UK; spracoval materiály pre komisiu MKKKB

3. M.Gajdoš:

- lektorizoval 2 príspevky do VĽ; vypracoval 2 stanoviská k správam o IRT - pre MV KSS; posúdil 2 štúdie

4. PhDr.M.Karačunová:

- posudzovala 1 diplomovú prácu; posudzovala 1 regionálnu monografiu; posudzovala 2 štúdie; spracovala materiál pre s. Pomaizla /O vývine polit. riešenia slovenskej otázky a postavenia národností po roku 1945 pre Ústav filozofie a sociológie v Prahe - k doplneniu materiálov o plnení úloh JPSV

oddelenie sociálnej psychológie

1. PhDr.J.Výrost:

- 2 posudky projektov výskumných úloh; 1 posudok diplomovej práce; 5 posudkov publikovaných príspevkov pracovníkov ústavu; poskytol 7 poslucháčom 4.ročníka KPs FF konzultácie k diplomovým prácam;

2. PhDr.L.Kita:

- 1 posudok projektu ústavnej úlohy; 2 posudky štúdií pracovníkov ústavu; 3 posudky článkov pracovníkov ústavu;

3. PhDr.E.Schnitzerová:

- 1 posudok projektu ústavnej úlohy; 2 posudky článkov pracovníkov ústavu; 1 posudok štúdie pracovníkov oddelenia psychológie

4. E.Špinerová:

- 1 posudok projektu ústavnej úlohy; 3 posudky článkov pracovníkov oddelenia sociálnej psychológie;

5. J.Hromý:

- 1 posudok projektu ústavnej úlohy; 1 posudok článku pracovníčky oddelenia sociálnej psychológie;

oddelenie sociológie

1. Doc.PhDr.D.Jánoška,CSc.:

- 1 posudok štúdie; 1 posudok článku;

2. J.Čechová:

- 1 posudok štúdie pracovníčky oddelenia;

3. V.Paukovič:

- 2 posudky projektov ústavnej úlohy

4. V.Mihalov:

- 1 posudok projektu ústavnej úlohy

f/ prehľad usporiadaných konferencií

Sympóziu "K niektorým teoretickým a metodologickým otázkam výskumu národnostných vzťahov v ČSSR" usporiadané v spolupráci s ÚML ÚV KSČ, ÚML ÚV KSS.

Konferencia k IX.zjazdu, usporiadanú v spolupráci s ÚML UPJŠ.

Okrem uvedeného, expertízna činnosť pracovníkov ústavu bola realizovaná v podobe konzultácií podľa požiadaviek ÚML UPJŠ, ÚML VŠT, jednotlivých katedier PdF a FF UPJŠ. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa podstatne zvýšil tak objem, ako aj kvalita práce v tejto oblasti.

IV. Spolupráca s pracoviskami ČSAV a inými ústavmi SAV

Oddelenie sociológie
(Spoločenskovedný ústav) v roku 1979 naďalej rozvíjal spoluprácu so Slezkým ústavom ČSAV v Opave, Ústavom filozofie a sociológie SAV a Ústavom experimentálnej psychológie SAV v Bratislave.

V rámci spolupráce so SÚ ČSAV riaditeľ ústavu PhDr.J.Vytiska, CSc. a dve pracovníčky SÚ /Dr.G.Sokolová, Dr.J.Kutnohorská/ sa v júni t.r. aktívne zúčastnili sympózia k metodologickým otázkam výskumu národností. Medzi SÚ ČSAV a SVÚ SAV dochádza tiež k výmene odbornej literatúry a pracovníci SÚ ČSAV nám pomáhali pri niektorých metodologických otázkach v súvislosti s výskumom národností. V máji 1979 bol do externej vedeckej aspirantúry na SÚ ČSAV prijatý M.Gajdoš.

S Ústavom filozofie a sociológie SAV v Bratislave spolupracujeme už niekoľko rokov. V súčasnosti je tento ústav školiacim pracoviskom internej vedeckej aspirantúry^{ky} Z. Buocovej. Vedecký pracovník UFaS SAV /Dr. Horánský, CSc./, v uplynulom roku, ako metodológ radil niektorým našim pracovníkom pri realizácii ich výskumných úloh. Túto formu spolupráce hodnotíme pozitívne a v budúcnosti máme záujem o jej ďalšie prehĺbovanie.

Spolupráca s Ústavom experimentálnej psychológie SAV v Bratislave sa realizovala v zasielaní publikovaných materiálov o výsledkoch činnosti, vo vzájomnom informovaní a prizývaní na odborné podujatia; v školení nových vedeckých pracovníkov.

V súčasnej dobe z tejto spolupráce viac získava naše pracovisko, čo je objektívne podmienené dĺžkou jeho existencie a vedecko výskumnou kapacitou. Najvýznamnejšiu pomoc nám ÚEP SAV poskytuje v oblasti vedeckej výchovy. Do dnešnej doby sa stalo školiacim pracoviskom štyroch pracovníkov nášho ústavu /PhDr. Babelíni, PhDr. Špetuchová, PhDr. Schnitzlerová, PhDr. Výrost/. V dôsledku odchodu prvých dvoch menovaných pracovníkov z SVÚ SAV sa pôvodný počet aspirantov zredukoval na polovicu. S pomocou v oblasti vedeckej výchovy sa rysuje reálna možnosť prijatia do aspirantúry na ÚSP SAV ďalších dvoch pracovníkov oddelenia sociálnej psychológie PhDr. L. Kitu na externú aspirantúru a E. Špirovej na internú aspirantúru.

V. Spolupráca s vysokými školami

Tak ako každý školský rok, aj na školské roky 1978/79 a 1979/80 boli podpísané dohody medzi oddeleniami SVÚ SAV a vysokými školami.

Východiskom k tomu bola "Dohoda o vzájomnej spolupráci medzi UPJŠ a SVÚ SAV", uzavretá dňa 22.3.1976. V rámci dohôd o spolupráci boli vypracované plány spolupráce, ktoré sa zameriavali na oblasť vedeckovýskumnej činnosti, výchovu a odborný rast pracovníkov, spoluprácu na pedagogickom úseku a využívanie materiálno-technických prostriedkov /prístrojovej techniky/.

Oddelenie histórie malo v roku 1979 uzavretú dohodu o spolupráci s Katedrou dejín FF UPJŠ. V rámci dohody 2 členovia katedry mali na SVÚ SAV 1/4 pracovné úväzky, v rámci ktorých zabezpečovali niektoré čiastkové úlohy pri príprave projektov k výskumu. Katedra a oddelenie sa vzájomne informovali o poriadaných podujatiach a zapožičiavali si odbornú literatúru. V máji pri príležitosti 30. výročia IX. zjazdu KSČ bol uskutočnený spoločný seminár, na ktorom vystúpili 3 pracovníci SVÚ. Pracovníci Katedry dejín FF UPJŠ /2/ sú členmi ústavnej rady. V rámci spolupráce na úseku pedagogickej činnosti v r. 1979 3 pracovníci oddelenia viedli prednášky a semináre z predmetov DMRH a KSČ a ~~MLF~~ na FF UPJŠ. Na oddelení v uplynulom roku pracovali dve pomocné vedecké sily.

Oddelenie sociológie v roku 1979 uzavrelo dohodu o spolupráci s Katedrou výchovy a vzdelávania dospelých FF UPJŠ. Katedra a oddelenie sa vzájomne informovali o poriadaných podujatiach a zapožičiavali si odbornú literatúru. V uplynulom roku 1 pracovník viedol semináre z MLF na VŠT a jeden pracovník viedol práce ŠVOČ na LF UPJŠ. V priebehu roka 3 poslucháči katedry VaVD pracovali ako pomocné vedecké sily pri zbere empirických údajov.

Oddelenie sociálnej psychológie v roku 1979 uzavrelo dohodu o spolupráci s Katedrou psychológie FF UPJŠ. V rámci dohody 1 pracovník katedry bol členom ústavnej rady SVÚ SAV. Katedra a oddelenie sa vzájomne informovali o poriadaných podujatiach a využívali možnosť za-
požičiavania odbornej literatúry. V rámci spolupráce na pedagogickom úseku pracovníci oddelenia viedli resp. vedú 7 diplomových prác poslucháčov 4.ročníka KPs, 3 ročníkové práce a 1 prácu ŠVOČ. Jeden pracovník vedie prednášky a semináre na Právnickej fakulte UPJŠ. Na oddelení v uplynulom roku pracovalo 5 študentských pomocných vedeckých síl, ktoré vypomáhali pri zbere empirického výskumu.

Celkove je možné hodnotiť výsledky, dosiahnuté v oblasti spolupráce s vysokými školami pozitívne. Rezervy existujú ešte stále hlavne v oblasti zefektívňovania výmeny informácií a transformovania poznatkov a skúseností do pedagogickej práce. Oproti minulému obdobiu vzrástol podiel ústavu na vzájomnej spolupráci, a to hlavne pri vedení ročníkových, diplomových prác a prác ŠVOČ. V budúcom období bude potrebné ďalej prehĺbovať existujúce a hľadať nové formy spolupráce vo výchove a vedeckej príprave poslucháčov a mladých pracovníkov SVÚ SAV.

VI. Spolupráca s rezortnými výskumnými ústavmi a inými organizáciami

Spolupráca s rezortnými výskumnými ústavmi, resp. inými organizáciami sa doposiaľ rozvíja iba na nezmluvnej základni. V rámci týchto vzťahov Štátna vedecká knižnica v Košiciach poskytla ústavu pomoc pri vydaní 1. a 2. čísla Vedeckých informácií SVÚ. Ďalej Východoslovenské múzeum dalo k dispozícii ústavu miestnosť a zvukovú aparatúru

počas konania sympózia k metodologickým otázkam výskumu národností.

Oddelenie sociálnej psychológie na podobnej základni spolupracuje s INORG-ou Praha, s jej pobočkou v Košiciach, ktorá sa venuje výskumu sociálnopsychologických aspektov automatizovaných systémov riadenia.

Zapojenie nášho ústavu, jeho všetkých oddelení do náročnejšej zmluvnej spolupráce s rezortnými výskumnými ústavmi predpokladá okrem iných požiadaviek aspoň čiastočnú zhodu vo výskumnom zameraní, ako aj spoločné problémy, ktoré treba v záujme spoločnosti riešiť. Význam takejto spolupráce vidíme najmä v tom, že umožňuje v našich podmienkach optimálne riešenie úloh základného výskumu.

Z tohoto dôvodu budeme naďalej a sústavne sledovať a podľa našich možností rozvíjať spoluprácu s rezortnými výskumnými ústavmi a inými organizáciami.

VII. Kádrová práca a výchova vedeckých pracovníkov

a/ plnenie úloh kádrového programu pracoviska za uplynulý rok:

Súčasný stav vedeckých a odborných pracovníkov na jednotlivých oddeleniach sa vytváral podľa pridelovaných prírastkových miest. Koncom roku 1979 boli na ústave 3 vedúci vedeckí pracovníci a 10 odborných pracovníkov. Preradenie do vyšších kvalifikačných stupňov sa uskutočnilo v jednom prípade. Za samostatného vedeckého pracovníka bol preradený PhDr. D. Jánoška, CSc. Na jednotlivých oddeleniach je kádrová situácia nasledovná:

Oddelenie histórie: 2 vedeckí pracovníci
3 odborní pracovníci s VŠ
2 študijné pobyty
1 odborná pracovníčka s SŠ

Oddelenie sociológie: 1 vedecký pracovník
4 odborní pracovníci s VŠ
2 študijné pobyty
1 interná ašpirantúra
1 odborná pracovníčka s SŠ

Odd. sociálnej psych.: 0 vedeckých pracovníkov
3 odborní pracovníci s VŠ
3 študijné pobyty
1 odborná pracovníčka s SŠ

V roku 1979 odišli z ústavu; 1 vedecký pracovník /s.Gibarti, CSc./ 1 odborný pracovník /PhDr.Bubelíni/, 1 študijný pobyt /s.Šipka/ a knihovnička ústavu s.Šuťáková. Nové pracovné pomery uzavreli: 1 vedecký pracovník /Doc.PhDr.D.Jánoška, CSc./ a 3 odborní pracovníci s VŠ /PhDr.Výrost, PhDr.J.Kita a s.Mihalov/. Okrem toho 3 pracovníci boli prijatí na študijné pobyty /s.Paukovič, s.Molnárová, s.Hromý/.

b/ plnenie úloh v oblasti sociálnej starostlivosti

Úlohy v oblasti sociálnej starostlivosti na rok 1979 zakotvené v KZ na rok 1979. Týkajú sa starostlivosti o pracovné a životné

podmienky pracujúcich, o rozvoj pracovnej iniciatívy, ako aj starostlivosti o niektoré skupiny pracovníkov, ako to vyplýva z Komplexného programu starostlivosti o pracujúcich na rok 1976-80.

Podľa priebežného hodnotenia plnenia KZ sa ukazuje, že uvedené úlohy sa plnia uspokojivo.

c/ politicko-odborná výchova aspirantov a pracovníkov
na študijných pobytoch

Ako formy odborného rastu sa v našich podmienkach realizujú:

- rigorózne pokračovania, do ktorého sa zapájajú účastníci študijných pobytov, ale aj odborní pracovníci

- dve formy vedeckej výchovy, externá a interná aspirantúra

Rigorózne pokračovanie bolo r. 1979 ukončené v 1 prípade /Dr. Schnitzerová/ do rigorózneho pokračovania ukončením rigorózných prác vstúpili s.Petruňa, s.Bobák, s.Hromý.

Dôležitú úlohu pri zvyšovaní kvalifikácie na SVÚ SAV majú študijné pobyty. Tieto sa aj v roku 1979 využívali, ako medzičlánky medzi vysokoškolským štúdiom a aspirantúrou, čím sa sleduje lepšia odborná príprava aspirantov. V priebehu roka bolo na pracovisku 8 študijných pobytov. Z uvedeného počtu koncom roka zostalo 6, nakoľko jedna pracovníčka bola zo ŠP preradená za odbornú pracovníčku /s.Čechová/ a jeden pracovník /s.Šipka/ v súvislosti so zmenou bydliska ŠP ukončil. V súčasnosti sú na ŠP títo pracovníci: ss. Bobák, Šutaj, Špinerová, Hromý, Molnárová, Paukovič.

V aspirantúre sú zaradení 4 pracovníci. V externej aspirantúre je Dr. Výrost, Dr. Schnitzerová a s.Gajdoš; všetci sú členovia strany. V internej aspirantúre je s.Buocová, tiež členka strany. Dr.Výrost a

s. Buocová majú ukončené aspirantské minimum, Dr. Schnitzerová má 3 skúšky z minima. S. Gajdoš zatiaľ neabsolvoval žiadnu skúšku. Počet aspirantúr v priebehu roka klesol o jedno miesto, čo súvisí s odchodom Dr. Bublínho z pracoviska.

Odbornému a politickému rastu aspirantov, ako aj pracovníkov na študijných pobytoch napomáha cieľavedomé riadenie a ich aktívnej účasti na FM seminároch a zaraďovanie do jednotlivých foriem politického vzdelávania podľa systému ML vzdelávania vedeckých pracovníkov SAV.

d/ zhodnotenie výchovy vedeckých pracovníkov

Priebežné hodnotenie vyznieva pozitívne, nakoľko tematické zameranie rozpracovaných prác je v súlade s Jednotným programom spoločenských vied a plnenie aspirantských plánov sa dodržiava. Aspirantom aj pracovníkom na študijných pobytoch sa podľa požiadaviek umožňujú konzultácie, resp. študijné cesty na iné pracoviská doma i v zahraničí.

SVÚ SAV v dôsledku nedostatočného kádrového obsadenia zatiaľ nie je školiacim pracoviskom a všetci aspiranti sú školení na iných pracoviskách. Pracoviská, s ktorými v tomto zmysle udržiujeme spoluprácu je ÚEP SAV Bratislava. Historický ústav SAV Bratislava, Ústav ML ÚV KSS Bratislava a Slezský ústav ČSAV Opava.

VIII. Vyhodnotenie vedeckých stykov so zahraničím

1. Styky so socialistickými krajinami:

1.1. Plánované cesty:

A. V y s l a n i e

1. V prvom polroku 1979 sa mal s. Doc.E.Gibarti, CSc., zúčastniť zahraničnej vedeckej stáže v Moskve na Inštitúte konkrétnych sociologických issledovanii AN ZSSR za účelom oboznámenia sa s výskumami na tomto pracovisku. Cesta sa mala uskutočniť 1. apríla t.r. Do toho termínu však ZO ÚP SAV nenadviazal kontakt s príslušným pracoviskom v zahraničí a k 1. júnu 1979 s. Gibarti z pracoviska odišiel.

2. Od 1.9.1979 mala s. Špinerová nastúpiť na 1-mesačný študijný zahraničný pobyt do PĽR na Universitu Jagielonsku - Institut psychologii. V tomto prípade ZO ÚP SAV poskytol telefonicky informácie, podľa ktorých náš ústav nesmie nadviazať kontakt s pracoviskom, kam mala naša pracovníčka vycestovať. Zrejme táto informácia sa vzťahuje len na vycestovanie do ZSSR, v prípade PĽR môžeme nadviazať kontakty a zabezpečiť si sami ubytovanie. Keďže uplynul termín, v ktorom sa mala naša pracovníčka zúčastniť zahraničného študijného pobytu, táto cesta sa pre nevhodný termín do konca roka neuskutočnila.

3. PhDr.Eva Schnitzerová mala 1. augusta t.r. nastúpiť na dvojtýždňový študijný pobyt pre prípravu kandidátskej práce na Institut psychologii AN ZSSR - odtelu social'noj psychologii v Moskve. V tomto prípade zatiaľ zahraničný odbor ÚP SAV nedostal doteraz súhlas od AN v Moskve na vycestovanie.

4. Z.Buocová mala schválený 1-mesačný študijný pobyt od 1.9.1979 pre prípravu kandidátskej práce na Inštitúte konkrétnych sociologických issledovanij AN ZSSR v Moskve. V tomto prípade ide o obdobnú situáciu, ako u s. PhDr.Evy Schnitzerovej.

5. V dňoch od 10 - 21. decembra 1979 sa zúčastnil zahraničnej návštevy v Moskve s. Doc.PhDr.J.Briškár na Inštitute konkrétnych sociologických issledovanii AN ZSSR.

B. P r i j a t i e

V júni 1979 prijalo riaditeľstvo SVÚ SAV v Košiciach dvoch zahraničných hostí; Natašu N. Gracjanskú, vedúcu bádatelku - etnografku z Národopisného ústavu Sovietskej akadémie vied z Moskvy a Dr. Liliju N. Radevu, bádatelku Národopisného ústavu Bulharskej akadémie vied zo Sofie. Dr. Markuš sprevádzal obidve súdružky počas ich terénnych výskumov a taktiež prekonzultoval s nimi niektoré otázky, týkajúce sa ich výskumného zamerania.

S. Gracjanská ukončila košickou návštevou svoj dlhodobý pobyt v ČSSR. Menovaná sa zaoberá otázkami českej a slovenskej ľudovej kultúry. S. Gracjanská počas svojho pobytu v Košiciach predniesla referát pre mladých vedeckých pracovníkov nášho ústavu, najmä pre oddelenie histórie pod názvom: "Skúsenosti z národopisných výskumov rôznych národov a národností v ZSSR."

Druhým hosťom bola už spomínaná Dr. L. Radeva, ktorá sa zaoberá tradíciami stravy slovanských národov, žijúcich hlavne na Balkáne. Cieľom jej pobytu bolo oboznámiť sa s výsledkami výskumov českej a slovenskej ľudovej stravy. Chcela viesť konzultácie so skúsenými odborníkmi v tejto oblasti, preto navštívila náš ústav, konkrétne Dr. Markuša. Počas niekoľkých dní prekonzultovali niektoré dôležité úlohy a problémy výskumu slovanskej ľudovej stravy a spoločne rozoberali program najbližšej medzinárodnej konferencie, ktorá má byť zvolaná v Bulharsku.

Dňa 1. augusta 1979 na náš ústav mala prísť z PĽR Dr. Anna Kowalska, CSc., za účelom oboznámenia sa s problémami slovensko-ukrajinských interetnických vzťahov. Po písomnom dohovore s menovanou, tento termín návštevy jej nevyhovoval a tak náš ústav sa bude snažiť, aby sa menovaná tejto zahraničnej stáže u nás mohla zúčastniť v budúcom roku, ako neplánovaná štujná cesta.

2. Styky s kapitalistickými krajinami:

A. V y s l a n i e: -

B. P r i j a t i e:

V novembri 1979 navštívil Slovensko riaditeľ Welsh Folk Nuseum v Cardiffe /Veľká Británia/ Trifor M. Owen - etnológ, ako hosť Ministerstva kultúry v Bratislave. Trifor M. Owen navštívil slovenské skanzeny. Osobne vyhľadal a navštívil Dr. Markuša, ktorého požiadal o konzultáciu. Počas stretnutia boli prerokované problémy výskumu ľudovej stravy, hlavne koordinovaný výskum všetkých európskych národov. Osobitne prediskutovali program IV. medzinárodnej konferencie výskumu ľudovej stravy, chystanej na rok 1980 v Rakúsku. Svoj styk chcú v budúcnosti prehĺbiť výmenou vlastných publikácií.

3. Styky s rozvojovými krajinami: -

4. Účasť v medzinárodných nevládných organizáciách: -

5. Vedecké stretnutia:

A. V z a h r a n i ě í:

1/ V mesiaci máji a júni / 27.V. - 2.VI. / sa Dr. Markuš zúčastnil na komplexnom národopisnom výskume slovenskej lokality v répashule /MĽR/, spojenom so seminárom pre mladších maďarských bádateľov. Na toto podujatie bol Dr. Markuš pozvaný riaditeľstvom Župného múzea v Miskolci. Na seminári predniesol referát: "Metodika zberu národopisného materiálu v dvojazyčných lokalitách na Slovensku." Materiály z tohto seminára budú publikované v zborníku ~~Maďarska~~.

2/ V mesiaci apríli / 23. - 27.7. / sa Dr. Markuš, na základe pozvania riaditeľstvom Župného múzea v Nyregyháza realizoval v spolupráci s Dr. Komom, národopisný výskum slovenskej enklávy v cho-

tári mesta Nyiregyházy. Sledovali similačné a integračné procesy tamjšieho slovenského etnika v cudzom prostredí. Výskum bude dokončený v roku 1980 a zozbieraný materiál publikovaný v osobitnom zborníku v Maďarsku.

3/ Dr. Markuš bol v dňoch 13. - 18.8. 1979 pozvaný Zväzom demokratických Slovákov v Maďarsku, národopisnou spoločnosťou na ďalší komplexný národopisný výskum, spojený so seminárom, zvláštnej slovenskej lokality Kishorosu. Na seminári predniesol Dr. Markuš referát "Skúsenosti výskumu zmien ľudovej kultúry na Slovensku."

Všetky tri uvedené výskumy sú doplnkami sledovane ústavnej úlohy: Proces zblížovania národov a národností v ČSSR a zahraničí.

B. V ČSSSR p o r i a d a n é ústavom:

V dňoch 12.-13. júna 1979 sa konalo v Košiciach vedecké sympóziu "K niektorým teoretickým a metodologickým otázkam výskumu národnostných vzťahov v ČSSR." Sympóziu usporiadali: Ústav marxizmu-leninizmu ÚV KSČ, Ústav marxizmu-leninizmu ÚV KSS a Spoločenskovedný ústav SAV v Košiciach. Sympóziu sa konalo s medzinárodnou účasťou.

Okrem 2 zahraničných /prof. Kuličenko a prof. Anoškin / hostí a československých odborníkov vystúpilo na ňom aj 5 našich pracovníkov s príspevkami z oblastí, v ktorých jednotliví pracovníci nášho ústavu pracujú. (*Výrost, Bobák, Barčelová, Sulaj, Jiráčková*)

Aj keď v porovnaní s uplynulým obdobím objem vedeckých stykov SVÚ SAV so zahraničím podstatne vzrástol, za isté negatívum je možné považovať skutočnosť, že väčšina plánovaných vyslaní pracovníkov ústavu nebola realizovaná. Rozbor príčin tohto stavu ukázal, že v tejto oblasti zo strany ústavu bude potrebné vyslania pracovníkov orientovať na účasť na vedeckých podujatiach. Domnievame sa, že týmto spôsobom, ako aj odstránením rezerv, ktoré v spolupráci SVÚ

SAV a zahraničného odboru ÚP SAV existujú, bude v najbližšom období možné zabezpečiť splnenie úloh plánovaných v oblasti vedeckých stykov so zahraničím.

IX. Kultúrno-politická, edičná a vedecko-popularizačná činnosť

a/ hlavné kultúrno-politické akcie:

Pracovníci oddelenia histórie sa v roku 1979 aktívne podieľali na usporiadaní, ako i aktívne vystúpili na týchto podujatiach:

1/ Seminár k IX. zjazdu KSČ /usporiadaný v spolupráci s ÚML UPJŠ v Prešove/, 15.5.1979.

Pracovníci oddelenia histórie vystúpili na seminári s tromi diskusnými príspevkami / J.Bobák, M.Kračúnová a Š.Šutaj/.

2. Sympóziu k metodologickým otázkam výskumu národnostnej otázky 12. 13.6.1979 usporiadané v ÚML ÚV KSS v Bratislave.

Pracovníci oddelenia histórie a sociálnej psychológie vystúpili na sympóziu s jedným koreferátom / J.Briškár / so štyrmi diskusnými príspevkami / M.Baníková, V.Bobák, M.Kračúnová a Š.Šutaj / a s jedným diskusným príspevkom vystúpil pracovník sociálnej psychológie /J.Výrost/.

b/ edičná činnosť

1. Pracovníci SVÚ SAV v roku 1979 nevydali vo vydavateľstve VEDA žiadnu knižnú publikáciu.

2. Vo Východoslovenskom vydavateľstve v Košiciach v roku 1979 vyšla J.Briškárovi, M.Gajdošovi, /J.Cvikovi/ publikácia "Jednota, spotrebné družstvo Košice" v edícii Jubileum.

c/ vedecko-popularizačná činnosť:

1. Pracovníci SVÚ SAV sa aktívne podieľajú na práci v týchto spoločnostiach; SHS, SSP, PsP SAK.

V rámci Psychologickej spoločnosti pracovníci sociálnej psychológie odprednášali 13 prednášok. V rámci SAK pracovníci oddelenia histórie odprednášali 3 prednášky.

V rámci národopisnej spoločnosti pracovníci oddelenia histórie odprednášali 4 prednášky.

2. Pracovníci SVÚ SAV okrem toho prednášali v rámci stranického, zväzového a odborového vzdelávania. Celkove boli odprednášané 4 prednášky.

1. MV KSS / odd. sociológie /
2. ZO SZM pri SVÚ / odd. sociológie /
- 1 ZO ROH pri SVÚ / odd. histórie /

3. Pracovníci SVÚ napísali celkove 12 populárno-vedeckých

článkov.

odd. histórie - 3

odd. sociológie - 1

odd. psychológie--8

4. Pracovníci SVÚ spolupracujú s československým rozhlasom. Pracovník^{oddelenia} histórie mal jedno vystúpenie v rozhlase.

X. Výsledky činnosti pracoviska v rozvoji iniciatívy pracujúcich a v plnení racionalizačných programov

V rámci rozvoja iniciatívy pracujúcich bolo na pracovisku SVÚ rozvinuté záväzkové hnutie zamerané na plnenie pracovných úloh, odpracovanie brigádnických hodín, zber starého papiera a šetrenie elektrickým prúdom.

V rámci súťaže boli rozvinuté dve súťažné formy:

1/ Súťaž o najlepšieho štipendistu s hlavným dôrazom na odborný rast. V tejto forme sa ako najlepší štipendista umiestnil s.Bohák z oddelenia histórie.

2/ Súťaž o najlepší tím ústavu s dôrazom na plnenie vedeckovýskumných úloh. V tejto forme sa najlepšie umiestnil tím národností.

V roku 1978 bolo prijatých 30 individuálnych záväzkov. K 30. novembru bolo splnených 25 a sú všetky predpoklady, že aj ostatné budú splnené.

Pracovníci ústavu nazbierali 100 kg papiera a za I. polrok ušetrili národnému hospodárstvu 20 % elektrickej energie, ako za rovnaké obdobie v uplynulom roku.

Zo strany pracoviska, ani zo strany pracovníkov ústavu neboli vznesené žiadne racionalizačné návrhy.

V II. polroku 1979 bol prijatý "Príkaz riaditeľa", ktorý sleduje;

- dôsledné dodržiavanie pracovnej doby
- efektívne využívanie pracovného času
- šetrenie elektrickou energiou

Tento príkaz je dodržiavaný a vedúcimi jednotlivých oddelení kontrolovaný.

Záver

Rok 1979 bol pre SVÚ SAV v Košiciach rokom mimoriadne náročným: Prvý raz po dobu svojej existencie sa ústav stal spoluorganizátorom vedeckého podujatia so zahraničnou účasťou: Sympózia "K niektorým teoretickým a metodologickým otázkam výskumu národnostných vzťahov v ČSSR", pri čom do programu rokovania prispel jedným referátom a 5 diskusnými príspevkami. V tomto roku sa ústav po prvý raz tiež systematickejšie prezentoval výsledkami svojej práce odbornej verejnosti, vydaním dvoch čísel Vedeckých informácií SVÚ SAV. Uplynulý rok bol zároveň obdobím intenzívnej prípravy plánu vedeckovýskumnej činnosti na 7. päťročnicu. Plán vypracovaný na SVÚ SAV po prerokovaní a schválení v predsedníctve SAV stal sa východiskom pre určenie hlavného zamerania ústavu na jednej strane a kritériom hodnotenia dosiahnutých výsledkov na strane druhej. Celkove môžeme konštatovať, že v podmienkach ústavu sa darí postupne vytvárať predpoklady pre prechod z riešenia ústavných úloh na plné zapojenie sa kapacity ústavu do riešenia úloh ŠPZV.

V úzkej spojitosti s úlohami a plánom vedeckovýskumnej činnosti, bolo potrebné riešiť kádrové otázky. Aj v tom zmysle rok 1979 bol obdobím pre ústav mimoriadne dôležitým: V priebehu roka boli realizované opatrenia smerujúce k zabezpečeniu stabilizácie pracovníkov a odborného rastu pracovníkov.

Na základe porovnania plánu úloh ústavu na rok 1979 a dosiahnutých výsledkov, je možné konštatovať, že sa vytýčené ciele podarilo dosiahnuť. V ďalšom období bude potrebné naďalej venovať náležitú pozornosť otázkam plnenia úloh v oblasti vedeckovýskumnej činnosti; ďalej ~~keďže~~ ~~lie~~ o kresťujúce sa pracovisko, venovať mimoriadnu pozornosť otázkam kádrovým, odborného rastu pracovníkov a publikačnej činnosti pracovníkov. Rok 1980 sa tak stane poslednou skúškou pripravenosti ústavu pre riešenie náročných úloh štátneho plánu výskumu.